

Berkan Gezgin
17253015

2020-2021 Bahar Dönemi
Sosyoloji Dersi Final Ödevi

Türkiye’de kentlerin nüfus artış hızının genel nüfus artışından hızlı olması, ülkenin kırsal kesimlerinden olan göçün göstergesidir. Bu göçlerin nedenleri açısından bakıldığında, göçlerin ekonomik, sosyal ve siyasal nedenlerden kaynaklandığı görülmektedir. Bu nedenlerin oluşturduğu bölgesel dengesizlikler başlangıçta göçlerin sebebiyken, bir süre sonra ayn zamanda sonucu da olmuştur. Bu durum zamanla bir kısır döngü oluşturmuştur.

Yine Türkiye’de kırsal alanların ekonomik sosyal yetersizliklerinden dolayı göçü balat bir neden olarak iticiliğinden bahsedilirken, kentlerin çekiciliğini ancak ilk göç edenlerin oluşturduğu bilgi akışıyla mümkün olmuştur.

Türkiye’de göçlerin nedenleri arasında ekonomik ve sosyal olarak bölgesel dengesizlikler, hızlı nüfus artışı, tarım kesiminin gelir dandan az pay alması, siyasal nedenler önemli bir yere sahiptir.

Türkiye’nin özel artlar düşünüldüğünde göçü doğuran genel sebepler öyle sıralanabilir:(9)

a) Genel nüfus içinde genç nüfusun kalabalık olması: Genç insanların hayatlar kurma aşamasında olmaları ve çoğunun evlilikle aile balar daha kurmam olması göçü kolaylaştırmaktadır.

b) Tarım kesiminde görülen açık ve gizli isizlik: Türkiye’de tarımsal toprakların miras yoluyla bölünmüş olması ve makineleme sonucunda tarımsal işgücünün önemli bir kısım açık isiz hale gelmesine neden olmuştur. Tarım üretiminin verimli olmaya, üretimin doğal olaylara doğrudan bağlı olması tarımdan bir kaçış yaşanmasına neden olmuştur.

c) Entansif tarıma geçiş: Entansif tarımda, makineleme olmasa bile emek açığa çıkabilmektedir. Nitekim tütün, fındık gibi ürünlerin üretilmesinde küçük işletmelerde, nüfus artışından ötürü ailenin baz bireyleri isiz kalmaktadır.

d) Eğitim durumunda ve hayat tarzında görülen iyileme ve ilerleme: itim düzeyinin yükselmesi ve özellikle de yüksek öğretim kurumlarının ilk zamanlarda belli metropol kentlerde yoğunlaşması, bu dönemlerden sonra ise nitelik olarak metropollerdeki yüksek öğrenim kurumlarının önemini koruması, eğitilmiş işgücünün hem görüp al hayat tarz terk etmesini güçleştirmektedir.

e) Eğitim yoluyla meslek edinme: Meslek liselerinin ve hizmetler sektörüne yönelik yüksek öğretim kurumlarının artması vasıflı bir işgücü grubu oluşturmuştur. Bu işgücü grubunun hem coğrafi hareketliliği hem de iş devrini yükseltmektedir. Vasıflı elemanlar işgücü piyasasından daha haberdar ve daha bilinçli olarak yararlanmaktadır.

f) Refahın artışı: Refahın artışı, toplumsal refah ve bireysel refah olarak iki türlü değerlendirmek mümkündür. Toplumsal refahın artmasıyla birlikte bireylerin gelir düzeyleri artmakta artık sadece yiyecek, giyecek, barınak gibi temel insani ihtiyaçlar yanında sosyal ve kültürel ihtiyaçlar da gidermek için çabalamakta ve buna bir fon ayırabilmektedir.

g) Kan davalar: Dou ve Güneydoğu bölgelerinde çözülmemeyen toplumsal sorunlardan biri de kan davalarıdır. İnsanlar can güvenliği için bazen mallar dahi bırakarak göç etme eğilimine girmektedir.

h) Geni aile otoritesinden kurtulma eğilimi: Geni ailenin oluşturduğu toplumsal baskı ve kontrol mekanizması ve törelerin ağırlığı, özellikle eğitilmiş gençlerin bazen tek, bazen de eleriyle birlikte göç etmelerine neden olmaktadır.

i) Ulaştırma ve iletişim ağının genişlemesi ve kitle haberleşme araçlarının yaygınlıkla kazanması: İletişim vasıtalarının gelişmesi dünyadan haber almaya kolaylaştırdığı gibi, oradaki artlar sunarak da bir özenti oluşturmaktadır.

j) Kırsal alanlarda değer hükümlerinde meydana gelen değişimler: İletim, iletişim ve özellikle kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması yanında artan bireycilik ve liberalleşme eğilimlerinin kırsal bölgelere kadar yaygınlaşması, yerleşik değerlerin yıpranmasına ve yeni değerlerin yerlemesine neden olmuştur.

k) Mevsimlik göçler: Özellikle tarımsal alanların hasat dönemlerinde işgücü ihtiyacı karlayan mevsimlik göçler, insanlara bir hareketlilik hissi verdiği gibi, göçle görülen yerlerin artları ve imkanlar hakkında bilgi sahibi olmaları sağlamaktadır. Mevsimlik göçler, eğer daha cazip artışların oluşturduğu kanaati olursa, yerleşik hale dönüşmektedir.

l) Tabii afetler dolayısıyla yapılan göçler (deprem, su baskını, büyük imar projelerinin gerçekleştirilmesi): Bu tür olaylarda insanlar toplu olarak iskan imkanına kavuşturulursa bile, bireysel ve psikolojik nedenlerle insanların bir kısım toplu iskan yerine, daha değişik yerlere göç etmeyi tercih edebilmektedir.

m) Çocuklar için daha iyi bir eğitim arzusu: Özellikle tarım kesiminde çalışanların ve düşük eğitim seviyesine sahip insanların kendi gerçekleştiremedikleri toplumsal hareketliliği, çocuklarında gerçekleştirme arzuları ile birlikte, eğitim olanaklarının yurt düzeyine sayısal ve niteliksel olarak dengeli dağılmaması göçü hızlandırmaktadır.

n) Siyasi sebepler, terör ve mezhepsel çekimler: 1990'ların bandan itibaren toplumumuzun yaşadığı terör olayları, insanların bu terör olan bölgelerden bazen terör örgütü korkusuyla, bazen de güvenlik gerekçesiyle devlet tarafından belli noktalarda toplanması da iç göçü arttıran bir etki yaratmıştır.⁽¹¹⁾

10:Mimarlar Odası, Türkiye'de Kentleşme, Ankara: Mimarlar Odası Ankara yayını, 1971, s. 30.

11: DE: Türkiye Nüfusu, 1923-1994 Demografi Yapı ve Gelişimi, 21.Yüzyıl Ortasına Kadar Projeksiyonlar, Ankara: DE Yayını No: 1839, 1995, s. 44.

Kaynakça:

H. Başıel , "TÜRKİYE'DE NÜFUS HAREKETLERİNİN VE İÇ GÖÇÜN NEDENLERİ", *Journal of Social Policy Conferences*, vol. 0, no. 53, pp. 515-542, Jan. 2011

Yılmaz, V . (2019). İç Göçün Nedenleri ve Değerlendirilmesi: Bitlis İli Örneği . OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi , 11 (18) , 1709-1735 . DOI: 10.26466/opus.562603

T. Gür and E. Ural , "TÜRKİYE'DE KENTLERE GÖÇÜN NEDENLERİ", *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, vol. 22, no. 1, pp. 23-38, Jul. 2004